

Mikuláš Bek

Národnost: česká

Datum narození: 22. dubna 1964

Místo narození: Šternberk

Sociální zařazení: Syn Josefa Beka (1934–2005), muzikologa, pracovníka ČSAV a redaktora časopisu *Nová mysl*. Rodiče pocházeli z Litovle a Uničova. Narodil se ve Šternberku, mládí prožil v Praze a v letech 1982–1986 studoval na Filozofické fakultě UJEP v Brně obor hudební věda. Poté působil na univerzitách v Londýně, Praze, Olomouci a Brně (od roku 1998). Je dvakrát rozvedený a má dvě dospělé děti.

Akademické působení

Magisterské studium zakončil diplomovou prací *Ke genezi Dvořákova Jakobína* (1986, vedoucí Miloš Štědroň). Po absolvování povinné vojenské služby nastoupil na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, nejprve jako interní aspirant (1987–1990), později jako asistent (1990–1993) a odborný asistent (1993–1999). V roce 1995 ukončil doktorské studium hudební vědy (titul Ph.D.) disertační prací *Vybrané problémy hudební sociologie*. V letech 1991 až 2002 vedle UK souběžně pedagogicky působil na Katedře muzikologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. V roce 1998 začal pracovat na Ústavu hudební vědy FF MU v pozici odborného asistenta a v letech 1999–2004 jako vedoucí ústavu. Roku 2004 se v Brně habilitoval spisem *Konzervatoř Evropy? K sociologii české hudebnosti*. Jeho vědecký profil se vyznačoval zájmem o sociologii hudby 19. a 20. století; pro veřejnost byl nejviditelnější jeho podíl na *Českém hudebním slovníku osob a institucí*. V roce 2004 zahájil kariéru v managementu Masarykovy univerzity, nejprve ve funkci prorektora (nejprve pro vnější vztahy, později pro strategii a vnější vztahy) a v letech 2011–2019 ve funkci rektora.

Dvojitý rektorský mandát Mikuláše Beka v čele univerzity přinesl pochopitelné pokračování starších trendů, ale rovněž někdy kontroverzních novinek. Především se dále snižoval počet studentů, což odpovídalo demografickému vývoji: v roce 2011 MU realizovala 44 tisíc studií, v roce 2017 již pouze 33 tisíc. V roce 2017 získala MU institucionální akreditaci k samosprávnému řízení studijní nabídky a od roku 2018 probíhá průlomová reforma společného studia se zapojením všech fakult MU. Reforma zpřehlednila studijní nabídku uchazečům a posílila tendenci mezifakultní spolupráce s historicky novým konceptem sdruženého bakalářského studia (maior a minor). Univerzita tak reagovala na častou nejasnost studijních záměrů u velké části uchazečů, hojně neúspěšné studium a také na nedostatek studentů u některých úzce specializovaných oborů.

Impozantním tempem pokračovala další výstavba výzkumných a studijních infrastruktur, když se Bekovu vedení podařilo díky financím z Operačních programů velmi úspěšně rozvinout, resp. dokončit projekty započaté na MU v minulosti. Dokončena byla výstavba Středoevropského technologického institutu a čtyř nových pavilonů přírodovědecké fakulty, nové prostory dostaly pedagogická a filozofická fakulta a fakulta informatiky. V dějinách brněnské univerzity jde o bezprecedentní investiční rozvoj.

Vedení MU zvyšovalo tlak na kvalitu studia a výzkumu, postupně rostly nároky na odborný růst učitelů, na internacionalizaci výuky i studia a byl připravován také průlomový koncept elitního doktorského studia. S ohledem na nejasnou státní koncepci rozvoje vysokých škol tu MU často markantně předbíhala celostátní vývoj – právě rychlé změny přinesly MU symbolický úspěch v podobě významného posunu pozice ve světových žebříčcích kvality vysokých škol.

Důraz na kvalitu výuky a výzkumu s sebou přinášel nutnost implementovat do organizace univerzity nové prvky kvalitativního managementu a zřídit instituce dohlížející na akreditaci studia (Odbor kvality RMU, Rada pro vnitřní hodnocení) a kvalitu výzkumu (International Scientific Advisory Board).

Veřejná činnost

Mikuláš Bek se dlouhodobě profiluje jako člověk se zájmem o politiku. Během doktorských studií na UK v Praze se stal kandidátem členství v KSČ (1988–1989), navzdory tomu patřil k širšímu okruhu předáků studentské revolty o rok později. Ve funkci rektora MU se projevoval neobvykle aktivním vystupováním v médiích a komentováním politických a společenských otázek přímo nesouvisejících s akademickým provozem, což část akademiků kvitovala jako naplňování veřejného poslání univerzity, část nahlížela s despektem jako zavlékání školy do politických přestřelků. Univerzita pod Bekovým vedením neobvykle silně vstupovala do veřejného života. Pozornost veřejnosti přitahovalo např. Univerzitní kino Scala, prostor pro promítání uměleckých filmů, setkávání i odborné konference; v roce 2014 pak zahájila činnost dětská univerzita MjUNI. Univerzita celkově učinila řadu kroků ke zlepšení své prezentace ve veřejném prostoru a v médiích, mj. přechodem na jednotný vizuální styl a změnou oficiální zkratky školy z MU (1990) na MUNI (2018).

Největší pozornost vzbudil Bekův dlouhý spor s prezidentem Milošem Zemanem, datovaný od roku 2013, kdy rektor prezidentovi neumožnil vystoupit na půdě školy s odkazem na blížící se volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Roztržka byla hojně sledována médii a katapultovala Mikuláše Beka mezi hlavní oponenty politiky a politické kultury Hradu v letech 2013–2018. Bek v roce 2017 odmítl nabídku Andreje Babiše vést ministerstvo školství. Jeho politická činnost pokračovala v roce 2018 úspěšnou kandidaturou do Senátu Parlamentu ČR v obvodu Brno-město, v němž jako nezávislý kandidát získal podporu napříč politickým spektrem.

Prameny a literatura

Bek, Mikuláš [online]. [cit. 15. října 2018]. Dostupné z: <http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictinary&task=record.record_detail&id=2615>.

Rektor Bek odmítl Babišovu nabídku vést ministerstvo školství. *Novinky.cz* [online]. [cit. 15. října 2018]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/domaci/453643-rektor-bek-odmitl-babisovu-nabidku-vest-ministerstvo-skolstvi.html>>.

Kdo jsem [online]. [cit. 15. října 2018]. Dostupné z: <<https://www.mikulasbek.cz/o-mne>>.

Je důležité, jak se člověk chová, říká k dvojroli rektor a senátor Bek. *Idnes.cz* [online]. [cit. 15. října 2018]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/brno/zpravy/mikulas-bek-senatni-volby-politika-nezavislost-masarykova-univerzita-brno.A181013_190608_brno-zpravy_mos1>.